

Beköszöntő

Egy évszázada látott napvilágot A MAGYAR BIRODALOM ÁLLATVILÁGA (FAUNA REGNI HUNGARIAE) könyvsorozat első kötete, alcíme szerint „*A Magyar Birodalomból eddig ismert állatok rendszeres lajstroma*”, amelyet Magyarország ezeréves fennállásának emlékére a Királyi Magyar Természettudományi Társulat jelentetett meg. A századfordulóra azonban nem készült el a teljes mű, az adatok összegyűjtése és közzététele még további 25 évet vett igénybe.

A magyar és latin nyelven megjelent kötetsorozat 961 oldalon 20 573 állatfaj Kárpát-medencei előfordulásáról számolt be a megfigyelések, a múzeumi gyűjteményben őrzött példányok és a szakirodalomban közölt adatok alapján. A kötet sorozat szerzői között a kor legkiemelkedőbb hazai zoológusai voltak: Abafi-Aigner Lajos, Apáthy István, Csiki Ernő, Daday Jenő, Entz Géza, Horváth Géza, Méhely Lajos, Mocsáry Sándor, Pavlavszy József, Rátz István, Schenk Jakab és Szépligeti Győző.

E könyv megírásának gondolata méltó volt a milleneumi ünnepség sorozat rendezvényeihez, nem is szólva a kötetben felhalmozott új tudományos eredmények több évtizeden át tartó hatásáról.

A Fauna Regni Hungariae ma is alapmunkának számít, hisz összefoglalja mindazt az ismeretanyagot, amelyet elődeink a zoológia tudományában: a taxonómiában, a faunisztikában és a zoogeográfiában a Kárpát-medence faunájáról ismertek a kezdetektől a XX. század fordulójáig.

Ma a XXI. század kezdete hasonlóan nevezetes fordulópont számunkra. 2000-ben ünnepeltük a Magyar Államalapítás 1000. évfordulóját, 2001-ben egy új századot, egy új évezredet kezdünk és a „*Magyar Birodalom Állatvilága*” című kötet megjelenése óta eltelt idő - 100 év - is kerek évforduló.

A fenti évfordulók akár mindegyike alkalmat adhatott volna arra, hogy faunaterületünkön áttekintsük az eltelt évszázad alatt felhalmozódott információkat és új, szintetizált ismeret adjunk tovább utódainknak.

A XX. század végén a rendkívüli módon diverzifikálódó biológiai tudományterületek között a faunakutatások ismét reflektorfénybe kerültek, melynek szomorú oka, hogy természetes környezetünk rohamosan átalakul. Bár ne lennének abban a helyzetben, hogy talán e korosztálynak adatik meg utolsó alkalommal tanulmányokat készíteni hazánk természetes életközösségeiről, aggodalommal szemlélve az átalakulás jeleit.

E kötet a Somogy megye területén élő állatokat mutatja be, remélvén azt, hogy a XXI. század végén esetleg megjelenő újabb mű nem a csak faunánkban egykoron élt állatokat sorolja fel.

A kötet megjelentetésének célja, hogy rendszerezze zoológiai ismereteinket Somogy faunájáról, egyben méltó emléket állítson elődeink munkásságának. Megjelentetése tiszteletadás a most egybeeső évfordulók előtt is. E könyv tudománytörténeti célja, hogy új ismeretek, új kutatási feladatok alapját teremtsen meg eddigi ismereteink összefoglalásával.

A zoológia rendkívül szerteágazó tudományterületein belül az információk a XX. század végén megtöbbszöröződtek. A századvéget a számítógépek szé-

leskörű használata miatt, általános értelemben is, az informatikai robbanás évtizedeként szokták emlegetni. Épp ezért a Magyar Birodalom Állatvilága című könyv hasonmásának kiadására - az egyes fajokhoz tartozó elterjedési adatok gyűjteményes közlésére - nem vállalkozhatnánk, mert a XX. században olyan gyorsan fejlődött a zoológia, hogy eredményeink megjelentetéséhez talán egy egész lexikonsorozatra lenne szükség.

Áttanulmányozván a Fauna Regni Hungariae bevezetőit szembetűnik az, hogy az egyes állatcsoportok kutatottsága rendkívül eltérő volt akkoriban is. Ez ma sincs másként. Sajnos több állatcsoportnak nem volt és ma sincs igazi specialistája hazánkban. Ezzel a problémával nekünk is szembe kellett nézni a könyv munkálatainak szervezésekor. Sok kutatót kerestünk meg azzal a céllal, hogy minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül segítse ennek a munkának a megszületését. A felkért kiváló szakemberek többsége igent mondott. Bizonyos csoportokban több szerző is közreműködött, hogy minél teljesebb legyen Somogy fauna katalógusa. E könyv azonban nem mindenben követi elődjének mintáját, ugyanis a lelőhelyi adatok leírására terjedelmi okok miatt nem volt lehetőségünk. Reméljük ezt a hiányosságot pótolja az a bőséges irodalomjegyzék, amely az egyes dolgozatokban az itt ismertetett adatok zömét tartalmazza. Természetesen múzeumi gyűjteményi adatok, megfigyelési adatok is éppúgy helyet kaptak a jegyzékben, mint a már publikáltak. A fajlisták készítésekor figyelembe vettük az úgynevezett kétes értékű adatokat is, de ezek mindig a csoport specialistája, specialistái mérlegelő döntése(i) alapján kerültek a fajlistára.

E kötet megjelentetésével egy új kiadványsorozatot is útjára indítunk NATURA SOMOGYIENSIS néven, amely Somogy megye szünbiológiai ismereteinek közvetítője lesz. Megjelenése kapcsolódik a Somogy Megyei Múzeum Természettudományi Osztályán 1985 óta elindult kutatási, kutatásszervezési tevékenységhez. A tervezett új kiadványsorozat kiszélesíti a Somogyi Múzeumok Közleményei természettudományi részét, valamint gazdagítja a Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozatában megjelent kutatási eredményeket.

Kaposvár, 2001.

ÁBRAHÁM LEVENTE
szerkesztő